

Mòbils High Tech, Vides Low Cost

Foto GADHOP 2012. "L e creuset" placa de ferro utilitzada per assecar al foc minerals pesats.

**Conseqüències de l'exploració de les riqueses
naturals en la República Democràtica del Congo**

I jo hi tinc res a veure?

Què és el coltan?

El terme “**coltan**” no s'utilitza en llenguatge científic doncs no és cap mineral estable, és una aliatge de dos metalls:

la **columbita**: òxid de niobi amb ferro i manganès (Fe, Mn), Nb_2O_6 i

la **tantalita**, òxid de tàntal amb ferro i manganès (Fe, Mn), Ta_2O_6 .

Aquests òxids constitueixen una solució sòlida entre ambdós minerals i són escassos a la naturalesa.

El coltan és fonamental per a la fabricació i desenvolupament de noves tecnologies, degut a les seves propietats: superconductivitat, caràcter ultrarrefractant (minerals capaços de suportar temperatures molt elevades), té la propietat d'emmagatzemar càrrega elèctrica temporal i alliberar-la quan es necessita, alta resistència a la corrosió i a l'alteració en general.

Per això el trobem als microprocessadors, a les bateries, als microcircuitos i als condensadors de telèfons mòbils, videoconsoles, ordinadors, pantalles de plasma, càmeres digitals o equips d'alta tecnologia, míssils balístics, als airbags i en armes “intel·ligents”, també en medicina (implants), indústria aeroespacial, levitació magnètica, etcètera.

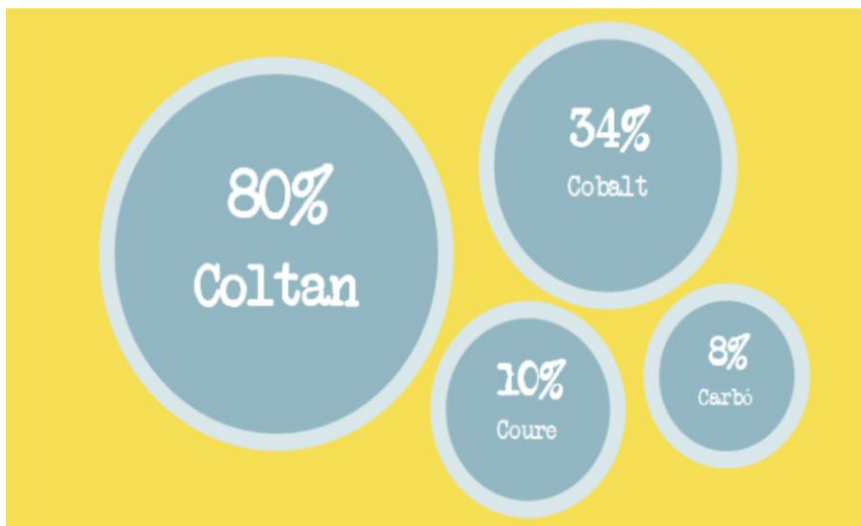
Foto GADHOP 2012. Mostres minerals explotats a la regió del Nord Kivu.R.D.Congo

On són les reserves naturals de coltan?

Brasil, la República Democràtica del Congo (RDC) i Austràlia són els principals productors de coltan, amb un 27%, 13% i 12% de la producció mundial al 2009, respectivament.

Es calcula però que entre el 64% i 80% de les reserves naturals d'aquest mineral es troben a la RDC, principalment a les regions de Nord i Sud Kivu.

La RDC té una gran riquesa natural: flora (segona reserva forestal mundial, després de Brasil), fauna (reserva protegides d'elefants i goril·les) i minerals. Aquest gràfic representa la riquesa mineral de la RDC, on els percentatges estan calculats sobre el total de reserves naturals mundials:

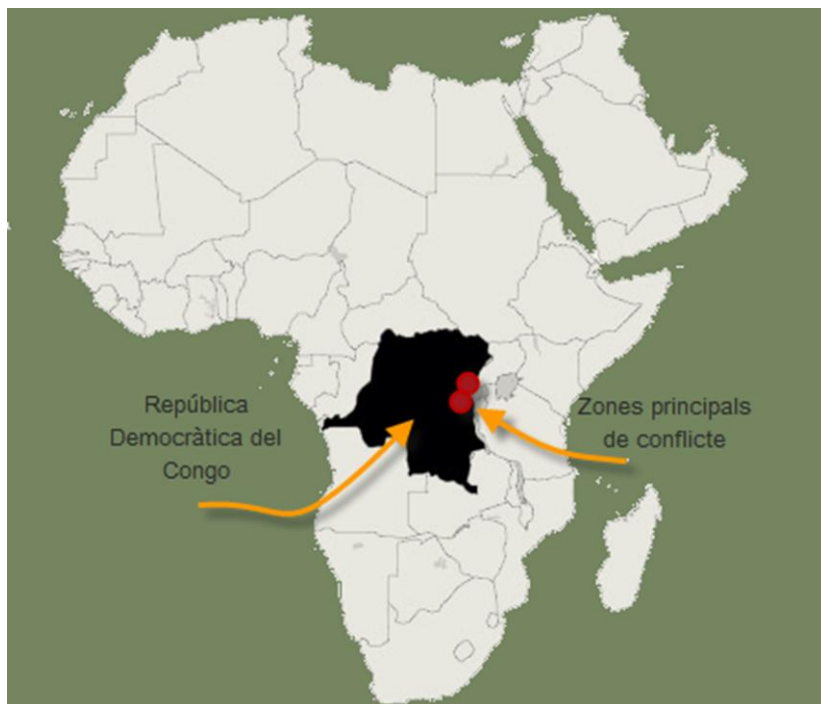

Font: Minerals Yearbook 2009 i GAO-08-562T.

La RD del Congo i l'exploració de les riqueses naturals:

La RDC ha estat explotada a causa de les seves grans riqueses naturals des del seu descobriment en 1870. Disposar de coltan en grans quantitats en el teu territori, element tan preuat i cobejat, és un privilegi que s'ha convertit en una maledicció per a la població d'aquest país, ja que està tacat de sang.

L'explotació del coltan i d'altres productes minerals a l'est de la RDC ha estat, i està, lligada a conflictes armats que tenen com objectiu encobert aconseguir el control d'aquest material. Condicions d'explotació en règim de semi esclavitud, desastres mediambientals amb gravíssimes repercussions sobre l'ecosistema, i greus problemes de salut associats amb els arcaics i inhumans mètodes d'explotació, fan d'aquesta riquesa una de les principals causes de la seva pobresa.

La RD del Congo en xifres:

5.400.000 morts violentes entre 1998 i 2007

1.400.000 de desplaçats interns

500.000 de refugiats

300.000 nens soldat

1152 dones són violades cada dia

57% de dones embarassades tenen anèmia

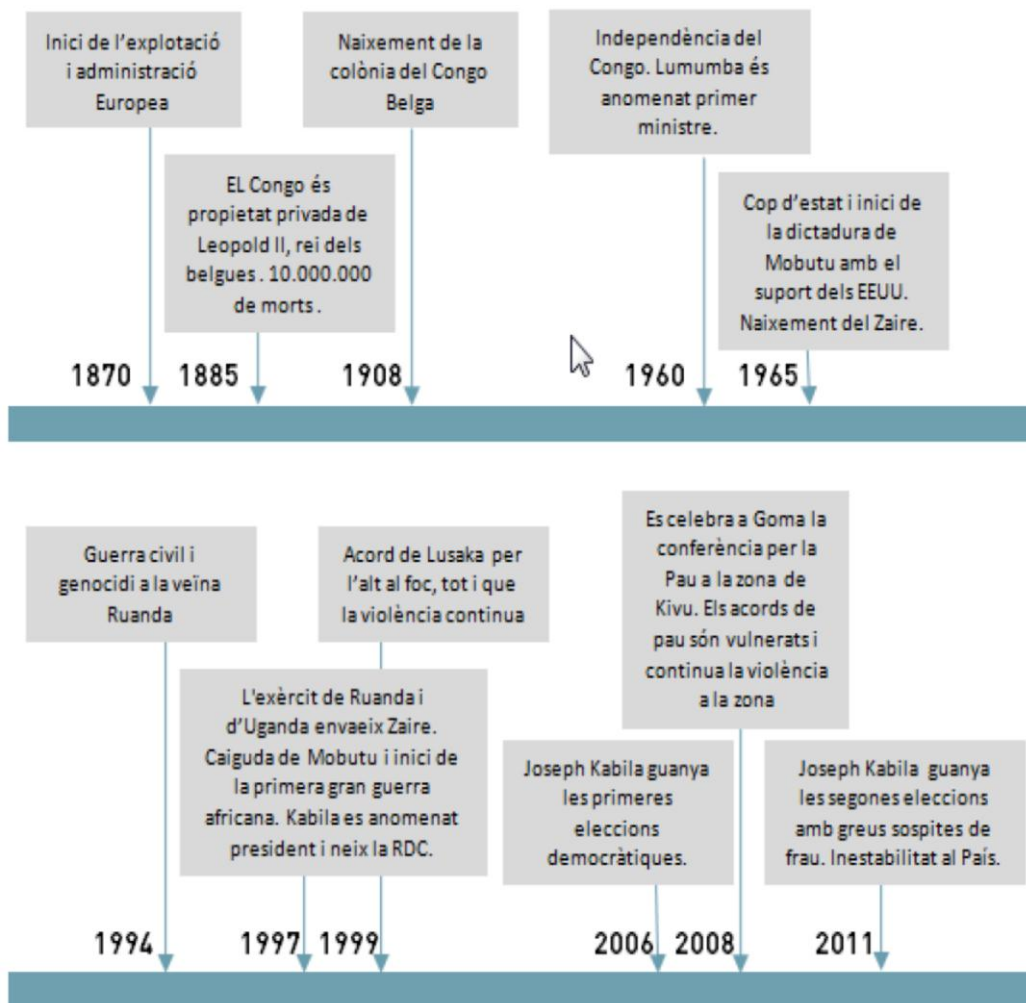
43 anys d'esperança de vida

2 de cada 5 nens/nenes moren abans dels 5 anys

24 milions dels 30 milions de nens i nenes en edat escolar no van a l'escola

RD del Congo: Un país en conflicte continu

La República Democràtica del Congo és l'escenari del conflicte global més mortífer des de la segona guerra mundial. Hi ha molt pocs conflictes on el lligam entre la “gana” dels consumidors de tecnologia i el sofriment humà és tan directe.

Més sobre el conflicte armat:

- Països veïns com Rwanda i Uganda tenen una gran responsabilitat en el conflicte actual, fruit dels seus interessos econòmics **(explotació dels recursos)** i geopolítics **(control del territori)**.
- Governos estrangers i multinacionals estan implicades en l'explotació del recursos i **el finançament dels grups armats** .
- Fraccions de l'exèrcit congolès, rwandès i ugandès; grups armats local, i milícies **controlen i extrauen de manera fraudulenta els** recursos naturals de la zona per vendre'ls a les multinacionals .
- Nacions Unides té desplegats més de 18.000 cascos blaus a tot el país. L'organització està acusada d'inacció i inoperativitat davant els atacs dels rebels, de casos de corrupció, i els seus soldats han estat involucrats en milers de casos de **violacions i d'abusos sexuals, i de tràfic d'armes**.

Fonts: Cristianisme i Justícia. Informe experts Nacions Unides Congo. Global Witness

El procés d'exploració del coltan

Podem resumir el procés d'exploració en 6 etapes:

1. Les mines: *Una “febre de l'or” amb violència i armes.*

De les 13 grans mines de la regió, 12 estan controlades per grups armats com la milícia ruandesa FDLR o l'exèrcit congolès. Els abusos contra la població civil, especialment contra les dones, són constants. (Font: IPIS)

2. Les cases d'intercanvi: *Mirant cap a l'altre costat .*

De les mines, el coltan es transporta a les ciutats de “negociació”¹, i d'allà a les dues principals ciutats de la regió: Bukavu i Goma. El 90% de les cases comercials operen il·legalment i es calcula que les milícies van guanyar \$180 milions l'any 2008 (Font: Enough report).

3. Exportadors: *Els minerals entren al mercat internacional.*

En l'actualitat, l'únic sistema que els exportadors utilitzen per evitar la compra de coltan tacat de sang és la garantia verbal: simplement pregunten, “*Ha obtingut vostè aquest mineral d'una zona de conflicte?*”. L'exportador continua endavant amb la compra sense cap prova de la procedència del mineral. (Font: Enough report)

4. Els països de trànsit: *L'origen dels minerals s'enfosqueix.*

Els minerals s'envien per carretera, vaixell o avió als països veïns de Rwanda, Uganda i Burundi. Part d'aquests minerals s'introdueix per contraban a través de les fronteres poroses del Congo. La manca de transparència dels governs veïns impedeix certificar l'origen de manera clara dels minerals exportats.

5. Refineries: *Transformar els Minerals en Metalls.*

Per poder vendre els minerals en el mercat mundial cal transformar-los en metalls refinats. Les refineries es troben principalment a l'Àsia oriental. Quan s'intenta rastrejar els orígens de les cadenes de subministrament, les refineries són un enllaç crític: després que el mineral és refinat és impossible distingir el tàntal que es va originar al Congo del tàntal d'altres fonts.

6. Empreses electròniques *Minerals del conflicte al teu telèfon.*

Finalment, les refineries venen els minerals congolesos a les empreses d'electrònica. Aquestes companyies fabriquen amb ells els productes que tots coneixem i comprem: telèfons, vídeo consoles, portàtils ... Les companyies no disposen en l'actualitat d'un sistema per traçar, auditar i certificar l'origen dels minerals. Com a conseqüència, tots els telèfons i portàtils poden contenir minerals de la RDC tacats de sang.

1. Petits nuclis urbans fora de la zona d'exploració, allunats de les grans ciutats, on els primers intermediaris de la cadena compren els minerals.

Sabies que?

- El preu del quilo de coltan al **mercat internacional** varia entre **280-330** euros.
- El quilo de coltan es paga a les **cases d'intercanvi** de la RDC a **25-50₁** euros.
- Per un quilo de coltan, es paga a **un miner₂** de la RDC entre **7-16** euros.
- Per treballar a les mines de coltan **un nen** cobra entre **0,25-1** euro al dia .

1.Les oscil·lacions de preus estan en funció de la qualitat del material

2.Un miner aconsegueix reunir, treballant durament i amb molta sort, 1 quilo de coltan en un dia i mig de feina.

Fonts:GADHOP informe impacte socioeconòmic explotació mineral a Nord Kivu 2012
/canal solidari/blocs.xtec.cat. United Nations Webpage

Vols saber més? Investiga ...

- **Les principals multinacionals que exporten coltan** : Cabot corporation Boston,MA; OM Group de Cleveland, Ohio; AVX Myrtle Beach,SC, Eagle Wings Resources International, Ohio; Trinitech International Ohio; Kemet Electronics Corporation, Greenville, SC; Vishay Sprague. Malvern,PA
- **Principals empreses d'altres països que són part de la cadena d'explotació de coltan**: HC Alemanya Starc i Epcos, Nigncxia de la Xina, i George Forrest Internacional de Bèlgica.
- **A la Xina, que ja fabrica el 50% dels aparells mundials**. Shenzen, a 40 quilòmetres de Honk Kong, és farcida d'empreses tecnològiques com Foxconn, un grup industrial taiwanès gegantí, amb una plantilla de 420.000 persones, que treballa per a Apple, Nokia o Sonny Ericsson.

Fonts. Informe Nacions Unides 2003 -2009. Canal Solidari febrer 2012. Blocs.xtec.cat

Però...existeix una solució?

Les sis etapes que connecten els nostres telèfons mòbils amb el conflicte de l'est de la RDC també són una oportunitat perquè els/les consumidores promoguin un canvi, exigint als fabricants que ens donin garanties que els seus productes no estan tacats de sang.

Segons l'organització "Enough Project", l'estratègia a seguir es basa en l'acompliment d'aquests 3 processos:

Traçabilitat: Les empreses han de determinar amb total precisió l'origen dels seus minerals. Per això s'han de destinar esforços per desenvolupar mesures rigoroses que garanteixin que l'origen i la producció dels minerals és transparent.

Control i auditoria: Les empreses han de dur a terme anàlisis detallades de les seves cadenes de subministrament de minerals, per garantir que s'han pagat els impostos de manera legal al govern congolès, sense suborns i sense pagaments fraudulents. Aquestes auditories haurien de ser realitzades per companyies independents.

Certificació: Els Governos i les indústries haurien de proveir d'assistència logística i econòmica per implementar un procés de certificació que permeti als consumidors comprar productes lliures de materials originats en les zones de conflicte.

Minerals tacats de sang

L'any 2011 aquesta organització va fer un estudi a 21 de les empreses electròniques més grans en el mercat per determinar quin procés i quin progrés estan fent per tenir **cadenes de subministrament "lliures de conflicte"** és a dir que **puguin garantir que no estan contribuint a mantenir el conflicte a la RD del Congo**. En funció dels resultats tenint en compte la l'auditoria, la traçabilitat i la certificació, i el seu suport a lleis que regulin el procés d'explotació, varen elaborar un informe on es classifica a aquestes empreses en tres categories.

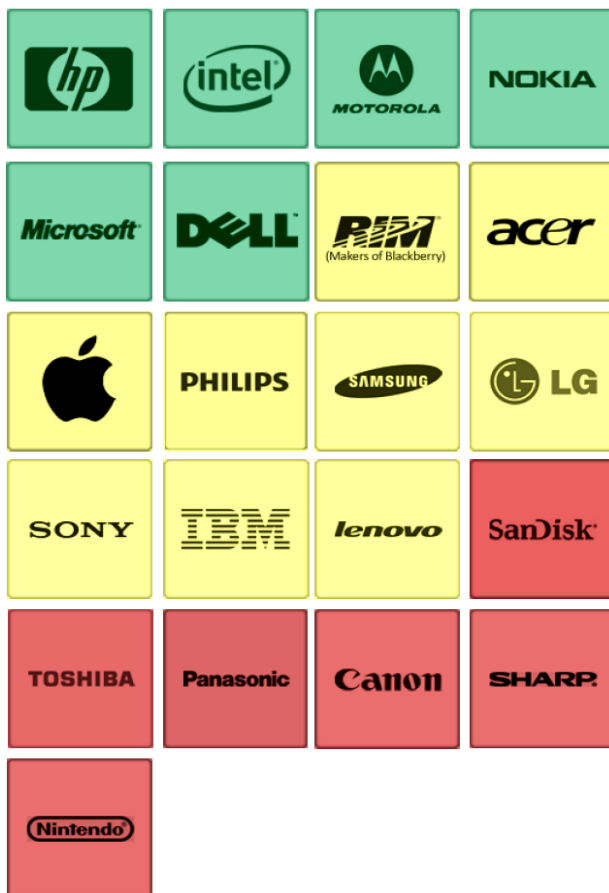
Empresa		Traçabilitat		Control auditoria		Certificació		Complicitat amb altres actor		Suport a la legislació		Total		Posició	
2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
HP	Intel	4,5	7	4	13	4	7	2	2	3	0	17,5	29	32%	60%
Intel	HP	4	4	5	10	1	8	2	2	1	2	13	26	24%	54%
Motorola	Phillips	2	6	5	8	1	7	2	2	2	0	12	23	22%	48%
Nokia	Sandisk	3,5	7	3	10	1	5	2	1	1	0	10,5	23	19%	48%
Microsoft	AMD	2	2	5	7	0	7	1	2	0	3	8	21	15%	44%
Dell	RIM	2	4	3	7	0	7	2	2	1	0	8	20	15%	42%
RIM	Acer	0,5	5	3	8	0	3	2	1	2	2	7,5	19	14%	40%
Acer	Dell	2	2	3	8	0	5	1	2	1	2	7	19	13%	40%
Apple	Apple	2	6	3	8	0	2	2	2	0	0	7	18	13%	38%
Philipps	Microsoft	1	2	3	7	0	3	2	2	0	4	6	18	11%	38%
samsung	Motorola	0	2	3	7	0	6	1	1	0	1	4	17	7%	35%
LG	Nokia	0,5	2	3	7	0	6	0	2	0	0	3,5	17	6%	35%
Sony-Ericsson	Pannasonic	0	5	3	2	0	5	0	2	0	2	3	16	5%	33%
IBM	IBM	0	3	3	7	0	2	0	1	0	0	3	13	5%	27%
Lenovo	LG	0	4	3	7	0	1	0	1	0	0	3	13	5%	27%
Sandisk	samsung	2	4	0	7	0	1	0	1	0	0	2	13	4%	27%
Toshiba	Sony	1	2	0	7	0	3	0	1	0	0	1	13	2%	27%
Pannasonic	Toshiba	0	2	0	4	0	3	0	1	0	0	0	10	0%	21%
Canon	Lenovo	0	0	0	7	0	1	0	0	0	0	0	8	0%	17%
Sharp	Canon	0	1	0	2	0	0	0	1	0	0	0	4	0%	8%
Nintendo	Nikon	0	1	0	2	0	0	0	1	0	0	0	4	0%	8%
	Sharp		2		2		0		0		0		4		8%
	HTC		0		2		0		0		0		2		4%
	Nintendo		0		0		0		0		0		0		0%

Aquestes empreses han estat proactives en quant a emprendre accions per la traçabilitats, auditoria, i certificar de les seves cadenes de subministrament i ha exercitat lideratge dins de la indústria que fa esforços per estar lliure del conflicte, donant suport a iniciatives per establir legislació al respecte.

Aquestes empreses han fet algunes passes per investigar les seves cadenes de subministrament, i són membres de les indústries que fan un reconegut esforç per auditar el procés, però es requereix més acció per part d'aquestes.

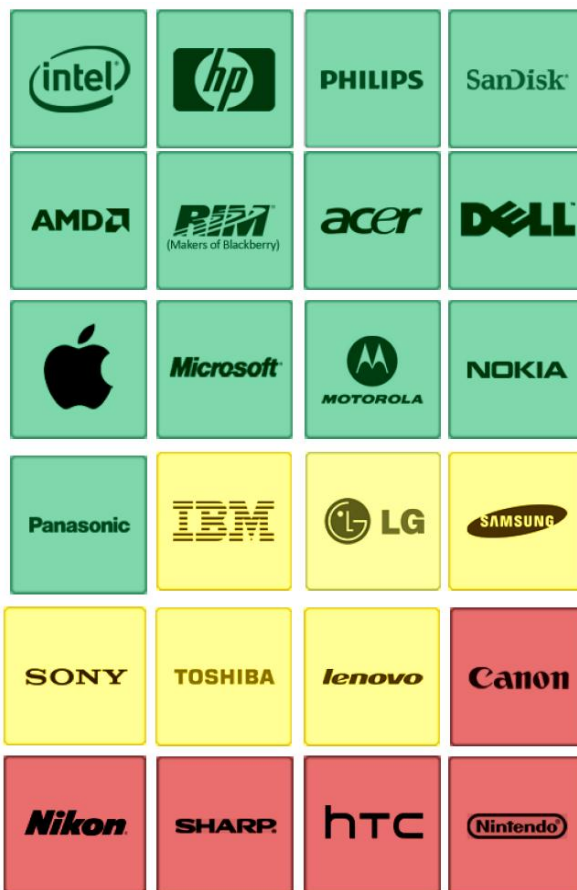
Aquestes empreses no han fet pràcticament res per canviar les seves pràctiques cap a estar lliures de responsabilitat en el conflicte. No són membres del procés d'associació d'indústria d'electrònica en favor de l'auditoria i control del procés i no s'ha compromès amb altre actors.

Rànkig empreses 2011; de les 21 empreses només 6 obtenien una puntuació total que els hi permetia ésser qualificades com empreses que estan fent progressos per convertir-se en empreses lliures de conflicte.

Font: Enought Project . Rapport 2011 Conflict Mineral Company Ranking

Ranking empreses 2012; Aquest any 3 empreses varen entrar en l'estudi. De les 24 empreses avaluades, la majoria havien fet avanços importants en quant a l'auditoria. Això va portar a que més de la meitat de les empreses es classifiquessin com empreses que estan fent progressos per convertir-se en empreses lliures de conflicte.

Font: Enought Project . Rapport 2012 Conflict Mineral Company Ranking

Una iniciativa política que porta a la reflexió

Acabarà la Llei Dodd-Frank amb el mercat il·legal de minerals a la República Democràtica del Congo?

(Fragment de l'article publicat a Compromiso RSE, 25/05/2011)

Una disposició de la Llei nord-americana de reforma financera i bancària Dodd-Frank que pot entrar en vigor a finals del 2011 obligarà a les empreses que utilitzen qualsevol d'aquests quatre minerals (estany, tàntal, tungstè i or) a localitzar el seu origen. Si vénen de la regió de la RDC, l'empresa ha de presentar un informe d'auditoria en la "Comissió de Valors i Borsa" per comprovar si aquests minerals promouen el conflicte armat a la regió. **Quines poden ser les conseqüències d'aquesta polèmica llei?**

Aturar el mercat de minerals conflictius a l'Àfrica no és tasca senzilla. La guerra per l'extracció i comerç d'aquests minerals ja ha deixat milions de morts, però, l'alternativa a aquesta guerra no sembla molt més encoratjadora.

Els comerciants (petits intermediaris a les ciutats de "negociació"), han deixat de comprar minerals per por que la Llei Dodd-Frank faci desaparèixer el mercat de la zona. Un dels interessats a la RDC resumia el dilema amb la frase: **"bales o fam, aquesta és la nostra elecció?"**.

La complexitat del procés, la gran dimensió de la tasca i les dificultats per la implementació de la Llei han generat una forta controvèrsia. Aquests són alguns testimonis:

"Tothom reconeix que és l'hora de netejar la cadena de subministrament, però si aquestes noves normes s'apliquen de manera brusca i sobtada les conseqüències seran que la màfia es reforçarà." - Karen Hayes de PACT

"Les empreses americanes ens han situat entre l'espasa i la paret. Exigir una total traçabilitat quan tothom sap que no hem tingut cap oportunitat per implementar-la és tan sols una manera de destruir a milers i milers de llocs de treball africans" John Canyon , Director de l'Associació d'exportadors de minerals a Kivu Nord.

Una nova llei de la Unió Europea podria aturar l'agreujament dels conflictes pel comerç dels Recursos Naturals

16 de setembre de 2013

Una coalició de 59 organitzacions no governamentals (ONG) proposa a la Comissió Europea aprovar una llei estricta que pretén evitar que les empreses europees agreugin els conflictes i la violació dels drets humans per adquirir recursos naturals com l'estany, or i de diamants. Aquesta crida té lloc la vigília de la publicació d'un avantprojecte de llei de la Comissió a finals del 2013.

El document titulat «*Breaking the Links Between Natural Resources and Conflict: The Case for EU Regulation*», " exposa els elements fonamentals que caldria incloure a la legislació de la UE per obligar a les empreses europees per dur a terme comprovacions minucioses sobre la cadena de subministrament. Aquestes verificacions permetrien a les empreses assegurar-se de que no utilitzen recursos naturals que financen la violència ni fan comerç amb ells.

La coalició d'ONG demana a la UE per aprofitar l'impuls provocat per iniciatives com les disposicions que estableix la llei Dodd-Frank a EEUU sobre minerals obtinguts en zones de conflicte, y que 'exigeixi a les empreses amb seu a la UE dur a terme comprovacions de la cadena de subministrament d'acord amb les normes internacionals definides per l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE). Els Estats Membres de la UE ja han aprovat les directrius de l'OECD, un marc en el que es basen diferents iniciatives de subministrament responsable de la indústria mundial. Una nova llei de la Unió Europea podria aturar l'agreujament dels conflictes per el comerç dels recursos Naturals.

Què s'ha aconseguit en els últims quatre anys?

Una proposta per l'obtenció de minerals amb certificat de procedència.

En els darrers anys els governs, les ONG's i els actors del sector privat han construït els marcs regulatoris i estimulat el mercat mundial de minerals de fonts responsables, però si Rwanda, la R.D.Congo i altres estats de la regió amb Estats Units i els governs europeus, no s'enfoquen amb urgència en la aplicació de la Conferència Internacional sobre la Regió dels Grans Llacs, a la ICGLR, en el procés de certificació dels minerals de la regió dels Grans Llacs com a lliures de conflicte, les empreses poden deixar de comprar molts minerals a la regió.

El sistema de certificació ICGLR té quatre components principals:

1. Inspeccions de mines i traçabilitat: Les mines obtenen l'estat verd, groc o vermell com "lliures de conflicte" o no, i els minerals es col·loquen en els sistemes de rastreig de "borsa i etiqueta" o similars. Fins ara 55 mines tenen el sistema de "borsa i etiqueta ". Els minerals, doncs, són rastrejats des de la mina fins a l'exportació.
2. Base de dades d'informació: Seguiment del mineral a través d'una base de dades regional
3. Auditories: auditories per part de tercers independents. Supervisat per el comitè d'auditoria compostat per empreses d'electrònica, estats regionals, i organitzacions no governamentals.
4. Supervisió independent: Auditor Cadena Mineral independent o IMCA, per a comprovar els extractors, el frau i encarregat de sancionar als traficants.

Alguns d'aquest passos s'han iniciat però el procés no avança a la velocitat requerida per aturar les atrocitats que es cometen als països d'origen.

Més informació al link

<http://www.enoughproject.org/reports/coming-clean-proposal-getting-conflict-minerals-certification-track-0>

Què puc fer?

La comunitat internacional, governs, empreses, multinacionals reaccionen quan els seus interessos es veuen afectats, i només actuen davant d'una violació de drets quan la pressió de la societat i de l'opinió pública ho exigeix

Actua!Et fem propostes concretes.

1. Mòbils vells Vides noves

Sigues un consumidor/consumidora responsable. No canviïs d'aparell amb massa freqüència i si no és necessari, i quan ho facis recicla el teu aparell.

A l'escola

A la feina

Al club.....

Fes difusió de la campanya i posa un punt de recollida de mòbils usats; els seus components seran reciclats i reutilitzats.

(SCK lliurarà les terminals a EurekaMòbil que farà un donatiu pels projectes de desenvolupament i reciclarà els aparells)

2. Campanya “**No** amb el meu mòbil” ²

Barcelona és la capital de la telefonia mundial i seu del Congrés Mundial de Mòbils fins el 2015.

Com a ciutadans i ciutadanes hem de demanar als nostres governs, que actuïn davant de la violació dels drets de la població civil a la R.D.Congo degut a l'exploració de les seves riqueses, entre elles el coltan. Com membres de la societat civil organitzada també podem actuar demanant a les empreses més informació i transparència.

2. Campanya de la Xarxa d'Entitat per la RD.Congo

1. Entra a www.sckasando.org o al blog de la Xarxa d'entitat RD. Congo (<http://entitatscongo.blogspot.com.es/>)
2. Ves a Campanya “No amb el meu mòbil”.
3. Busca la moció que s'ajusti el teu col·lectiu: governs o entitats.
4. Fes campanya i busca contactes per presentar la moció i aconseguir la seva aprovació.

3. Campanya “Mobilit-za’t”³

Fes pressió per què la teva companyia de telefonia mòbil actuï. Envia-li un missatge demanant-li que els seus aparell estiguin lliures de conflicte, condicionant la teva fidelitat com a client a aquesta condició.

3. En col·laboració amb Enough project

1. Entra a la web: sckasando.org o a enoughproject.org
2. Campanya “Mobilitzat”.
3. Escull la teva companyia de telefonia mòbil o de components electrònics
4. Envia’ls un missatge

Companyia:

Missatge:

Nom i cognom

DNI

Correu

4. Campanya “A la meva escola Si” ⁴

A l'escola, centre de formació, i/o centre de treball, utilitzem equips informàtics i impressores lliures de minerals dels conflicte.

Quan adquirim un equip informàtic ens qüestionem: Quines característiques té?, quin preu té?, quina és la relació preu-qualitat..., però a més cal saber si estan tacats de sang.

4. En col·laboració amb Enough project

1. Identificar quina és la empresa proveïdora
2. Entra a la web: sckasando.org o enoughproject.org, i classifica-la en quan a l'ús de minerals procedents del conflicte.
3. En funció de la classificació, organitza activitats a la teva escola per fer un consum més responsable i compromès.
4. Comparteix les teves iniciatives i experiències: entre a la web sckasando.org

Quan decideixis a quina campanya et vols adherir pots comptar amb el nostre suport logístic, formatiu, acompanyament i assessorament.

Solidaritat Castelldefels Kasando

www.sckasando.org

sckasando@sckasando.org

615373572/686241872

Disposem de materials de difusió de les campanyes i a la nostra pàgina web pots compartir experiències, dificultat i resultats.

Que el món millori també depèn de tu.

Que no t'enganyin!

SOLIDARITAT CASTELLDEFELS KASANDO

Solidaritat Castelldefels Kasando (SCK) va néixer l'any 1988, fruit de l'interès d'un grup de joves de Castelldefels pels problemes de desigualtat, pobresa i violació de Drets Humans arreu del món i en concret a la Comunitat de Kasando, a la República Democràtica del Congo, on es va desenvolupar el nostre primer projecte.

**Diputació
Barcelona**